

ISO 12647-2 – nu på dansk

Ny dansk instruktionsbog om internationalt standardiseret grafisk produktion.

Gennem ni år har jeg forsøgt at udvide kendskabet til den grafiske kvalitetsstandard, ISO 12647. Dels når jeg har undervist i trykteknik og tryk-kvalitet på Mediehøjskolen (tidligere Den

Grafiske Højskole), dels når jeg har holdt eksterne foredrag.

Samtidig har jeg i de godt 30 syns- og skønssager, hvor jeg har været udpeget som skønsmænd, anvendt ISO 12647 som referencegrundlag, når jeg i tvister imel-

lem tryksagsindkøber og tryksagsleverandør blev anmodet om at tage stilling til, hvorvidt en given tryksag var „i overensstemmelse med, hvad man normalt kan forvente af den type tryksager“.

Begrænset kendskab

I alle årene har det undret mig, at kun få i branchen tilsyneladende har taget standarden til sig, og jeg må konstatere, at der stadig er et meget begrænset kendskab til ISO 12647 – ikke kun blandt tryksagskøberne, men også i den grafiske branche.

Men selv om kendskabet til standarden er stigende i disse år, er der dog én meget stor hindring, som står i vejen for en udrivelse af ISO 12647 – nemlig den manglende kompetence til at implementere de krav, som fremgår af standarden.

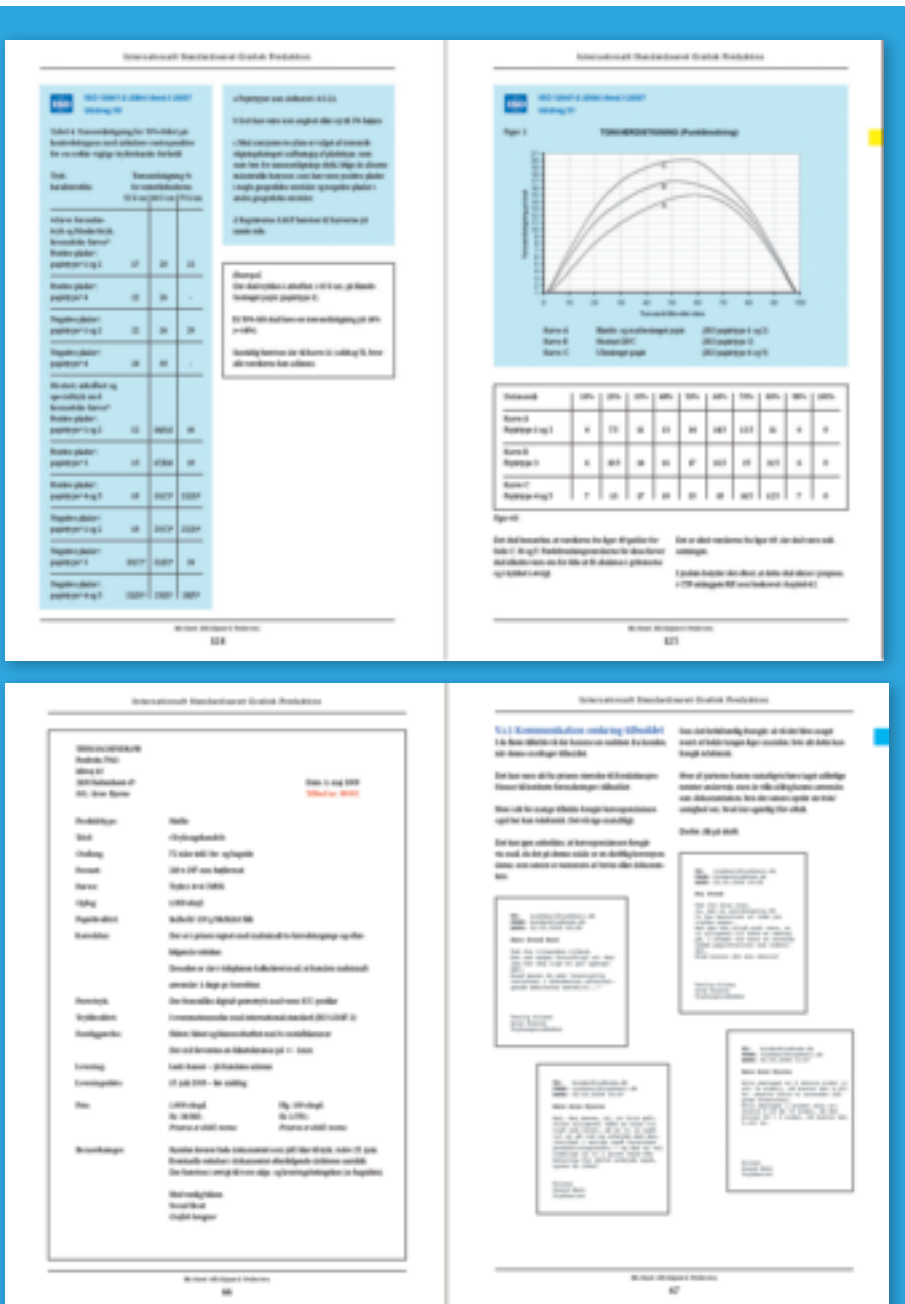
Der findes ikke mange grafiske fagfolk, som med erfaring og fortrolighed kan arbejde med begreber som kolorimetri, CIELab, Delta E, Delta H, tonværdistigning og tonkorrektionskurver. Og dermed er det faktisk de færreste i branchen, der besidder kvalifikationerne til at gennemføre en standardisering og til at arbejde med de krav, der skitseres.

Det er hovedårsagen til, at ISO 12647 ikke er mere udbredt i Danmark. På den baggrund har jeg skrevet en bog, som forsøger at guide grafiske fagfolk igennem iso-standardens. Dels har jeg oversat standarden til dansk, har kommenteret de krav, der fremgår af standarden samt forsøgt at komme med vejledninger til, hvordan man rent praktisk kan arbejde med iso-standardens tekniske krav.

Hvorfor skal vi standardisere?

I vores hverdag omgiver vi os med danske tryksager, der er trykt i udlandet. Tilbudsviser fra Føtex, Bilka og Kvickly, Idényt, Gyldendals røde ordbøger og mange flere. Det globale grafiske marked er en realitet, som blandt andet har medført, at tryksagskøberne er begyndt at stille krav til trykkerierne om, at de leverer et ensartet produkt. Alle tryk i oplaget „skal være ens“, den aktuelle tryksag „skal ligne“ alle de øvrige tryksager, som kunden tidligere har fået produceret (uanset hvor de er produceret), ligesom tryk og prøvetryk „skal være ens“.

Samtidig er tryksagskøberne utilfredse med at skulle have et helt bibliotek af tryk-

maskinspecifikke icc-profiler fra alle deres leverandører, som de fra ordre til ordre skal tage stilling til at bruge. Tryksagskøbernes ønske er, at de blot kan anvende den samme icc-profil til alle deres ordrer, uanset hvor ordren skal produceres, og af hvem. Derfor anvendes i stigende grad standard-icc-profiler fra Fogra og ECI.

Når kunderne cmyk-konverterer deres digitale filer med disse standard iso-profiler, eller fremstiller prøvetryk med disse, bliver det trykte resultat (tryksagen) jo kun korrekt, hvis trykkeriet efterfølgende også producerer tryksagerne i overensstemmelse med ISO 12647-2, som ECI og Fogra gjorde, da de udførte den tryktest, som førte til standard icc-profilerne.

Behov for holdningsændring

Alle disse krav om ensartethed og lighed kan kun gå i opfyldelse, hvis man får alle trykmaskiner i verden til at producere „ens“. Ja, og det er netop dét, der er hele for-målet med ISO 12647-2. Selv om det lyder utopisk, så er det faktisk teknisk muligt. Hvis altså alle krav og anbefalinger i ISO 12647-2 overholdes. Derfor er der behov for en holdningsændring hos trykkerierne:

- En trykmaskine er en „printer“, som skal „printe“ samme ensartede kvalitet fra gang til gang, som kan „printe“ ensartet igennem et oplag og som „printer“ ensartet hen over arket/banen.
- Al farvestyring og farvejustering skal ske i prepressafdelingen – ikke først ved trykmaskinen.

Allerede nu kan jeg høre modargumenterne: „Hvis alle trykmaskiner skal trykke ens, så vil trykkerne opleve det som en degradering fra at være en stolt faglig trykker til at blive maskinpasser“.

Nej, det er absolut ikke en degradering af trykkerne. Det er en forfremmelse. Trykkeren bliver „maskinmester“ eller „grafisk maskiningeniør“! Kun med opgraderet viden, omhu og omhyggelighed kan trykkeren sørge for, at alle de tekniske krav overholdes. Samtidig får trykkeren nu også ansvaret for, at ctp-anlæggets ripkurver bliver rettidigt opdateret.

Stiller store krav

Det bliver på den ene side tale om en hverdag, der bliver mere krævende for trykkerens faglige kundskaber, som i den grad vil sætte fokus på farvejusteringer ved maskinen. De trykkerier, som allerede har forsøgt at efterleve ISO-kravene, har til deres store overraskelse oplevet, at det er

The image shows four pages from the ISO 12647-2 standard document, titled 'International Standard Graphic Production'. The pages contain technical specifications for color calibration, including color bars, graphs of colorimetric data, and tables of colorimetric values. The text is in Danish and describes the requirements for color management in printing, such as the use of ICC profiles and the importance of consistent color reproduction across different printing conditions.

meget svært, og at kvalitetsniveauet er blevet hævet. Selv om standardiseret grafisk produktion stiller store krav til trykkere og prepresspersonalet, får disse på den anden side også en nemmere hverdag, idet de ved hver ordre, ved hvad de skal og hvilken målsætning, der er.

Fremtidens trykkere er dem, der besidder viden om farvestyring, kolorimetri, CIELab, Delta E, Delta H og tonværdistigning, og som samtidig har overblikket over hele processen fra den digitale fil til den færdigtrykte tryksag. Det kræver efteruddannelse af trykkere og prepressfolk. Ligeledes er det nødvendigt, fagsko-

lerne inddrager ISO 12647 i pensummet fremover.

Læs mere om bogen „Internationaliseret Standardiseret Grafisk Produktion – ISO 12647“ på www.12647.eu. Bogen er sponsoreret af Grafisk Arbejdsgiverforening. ●

tekst | Michael Abildgaard Pedersen, lektor på Mediehøjskolen | map@dgh.dk